

nek ellentmondásait nem képesek mindenesetben felfejteni. Elboldogulnak a felbukkanó – főként kontakt – táncelemekkel, képesek közlő-eszközzé formálni azt. Remek stúdium ez a játék – Fekete Anikó vezetésével –, kifejezetten színházi látásmód jellemzi, jól bánnak az eszközökkel, komoly odaadást sugall játéuk. Öröm volt nézni őket.

Tóth Zsuzsanna

Jövőre már...

Pécs, Szivárvány Gyermekház, 2012. május 5.

Családi hangulat fogadta a Baranya megyei találkozó résztvevőit Pécsen, a Szivárvány Gyermekházban. Hat csoport mutatkozott be ezen a délelőttön. Szomorú ez a szám, főként, ha figyelembe vesszük, hogy egyetlen rendező három csoportot hozott, és ebben a megyében vendégszerepelt a kaposmérői Rosszcsontok drámakör.

Mindeközben öröm, hogy új csoportként jelenik meg a Bogádi Színjátszó Kör, Ákli Krisztián irányításával. A bogádi csoport előadásának (*Lányok vs. fiúk*) nyitóképében, a színpad két első sarkában, két kupacban fiúk és lányok kuporognak. A zsúfolt teremben el kell, hogy hangozzon az első néhány mondat, hogy világossá váljon, ők nem a sorok elé szorult kamasz nézők, hanem ennek az előadásnak a szereplői. A fiúk a lányokról, a lányok a fiúkról beszélnek, ahogyan ez a kamaszoknál oly sokszor előfordul. Az életjátéknak induló előadás első izgalmas pillanata, mikor az egyik lány megbontva a befelé forduló csoportot, arról kezd beszélni, vajon miről beszélnek a fiúk. Erre, mintha csak megéreznék, hogy róluk van szó, a fiúk is reagálnak. Lassacskán kibomlik a két csoport, és egymásra felelgető mondatokat hallunk: általában fiúkról és lányokról, csak elvétve személyes telítettségű gondolatok formájában. Pedig a választott téma, a játékforma ígéretes, de mintha megijedtek volna a személyes, a mélyebb gondolatok közlésétől. Talán nem hittek abban, hogy a saját érzéseik, véleményük érdekes lehet bárkinek. Így nagyrészt megmaradtak a felszínen, az általános mellett. De nem ezt érzem a legnagyobb problémának, hanem azt, hogy az egész előadást átszöttek az olcsó, igénytelen poénok. Még ez sem lenne önmagában probléma, ha a játék erről szólna, arról, hogy önmagunk érzelmi védeltsége érdekében gyakran súlytalanítjuk el a fontos pillanatokat egy-egy olcsó viccel, „kihagyhatatlan” poénnal. De nem erről van szó, avagy ha mégis ez lenne a szándék, akkor ehhez kevés, nem eléggé kijátszott, túlzott, amit kapunk. Sokkal inkább a könnyű, pillanatnyi közönségsiker a motiváció. És sajnos a poénok hatnak is a nézőkre, és ez tetszik is a játszóknak. Csupán a színház néhány fontos feladata, az érték közvetítés, az elgondolkodtatás veszik el. Fájó ez azért, mert az előadás folyamán rendre felbukkannak a gyerekek improvizációinak eredményeképpen erős, szívbemarkoló gondolatok, de mielőtt eljutnának hozzánk, egy gyorsan utánuk küldött poén már meg is ölte a színházi pillanatok csíráit. Ilyen pillanat-csíra volt, mikor minden fiú egy lányon élcelődik, amikor két kisfiú beszélget egymás anyukájáról, mikor egy nagyon régóta vágyott, gondos barátok jó tanácsaival terhelt felkészülés után a randi foszlik semmivé a kamaszos sutaság okán. Erről kellene, hogy meséljen a csoport, hisz ezekben a pillanatokban megmutatták, hogy értik, tudják ezt a nyelvet.

Izgalmas színjátszó munka folyik Nyeső Ildikó csoportjaiban. Három csoport, három teljesen más munkaforma, három hozzáállás. Elsőként a legkisebbek, a Bárt-fa-csemeték *Vadhattyúk* előadását láthattuk. A mesei történetet kiskamaszok adják elő. Díszlet nélküli, néhány apró kellékkal, a gyerekekkel teret, helyszínt formáló, működő játék. Érthető, tiszta képekkel dolgozik az előadás. A mese szövevényes, csel-szövésekkel teli, története mögött eleve elrendeltetett sorsa ellen próbál küzdeni a boszorkány lánya, de az információk elcsúsztatása, a véletlen folytán kudarcra van ítélve. Csalódottságában, türelmetlenségében ő is a bosszú mellett dönt, de még a bosszú sem lehet számára tökéletes, hiszen az egyik gyermek távol van a varázslat idején, és testvérei megmentésére indul. Szép, ahogyan a gyerekek hattyúvá változnak, szép, ahogyan keresi a testvér, de nem találja, nem ismeri fel őket. A megtalált színpadi nyelv a gyerekeké, jól ismerik, jól tudnak élni vele. Vannak még suta megoldásaik, mint a gépzene használata, amire várva megakad a játék, vagy a stroboszkóp, amivel a varázslást akarták izgalmasabbá tenni, és amilyen szép volt az átváltozás, olyannyira nem maradt energia a visszaváltozásra. Mindkét esetben a „kevesebb több lett volna” mondás igazolódott. Ha a csoport tovább megy a megkezdett úton, a következő években a regionális találkozók is megmutatkozhatnak.

A középső korosztály, a Bártfácska *Háló* című játéka már nem a klasszikus meséhez, hanem sokkal inkább az életjátékhoz közelít. Közelít, mert a megkoreografáltság, a színjátszós gyakorlatok, versek beépítése az etüdökből szerkesztett játék felé tolja a produkciót, miközben a kirekesztettséget, a csoporthoz tartozás vágyát kifejező, egyértelműen improvizációkból létrehozott jelenetek sokkal inkább életjátékot

formáznak. A végeredmény igazán egyik sem lesz. Olyan színpadi produkciót látunk, mely mindkét forma jellegzetességeit magán viseli. A csoport munkáján egyértelműen látszik, hogy improvizációkból indultak ki, azokat fűzték, alakították, kiegészítették gyakorlatokkal, versekkel. A nyitójelenet, a gombolyagból kialakuló pókháló, akkor kezd érdekessé válni, mikor a jól felépített „rendszerbe” belép egy fiú, aki csak csetlik-botlik a háló útvesztőjében, majd egy lány tűnik fel, aki felgöngyölítve a fonalat lebontja a hálót. A kép megérinti a nézőt, de az előadás folyamán kiderül, hogy nem azt jelenti, amit a jelkép sugall. A gyerekcsoport jól felépített viszonyrendszerét jelképezi a háló, amelyben a belépő fiú nem találja a helyét, kapcsolódási szándékával folyamatosan összekuszálja, megzavarja a szálakat. Míg a lány, azzal, hogy felgombolyítja a fonalat, lerombolja a szerkezetet – folytonosan zavart keltő, a kapcsolatokat romboló figura. A későbbiekben azonban kiderül, ő ugyanúgy a kirekesztettek, a másképp viselkedők közé tartozik, mint a fiú. Az események kibontakozásával megismerhetjük problémáikat, viszonyaikat. Igazi színházi formát találtak az összetartozás, a beilleszkedési kísérlet és az elutasítás megmutatására: a fiúk egy csoportjának sajátos nyelve, sajátos játéka, szokása van. A beilleszkedni vágyó fiú erről mit sem tud, tudatlanságáért kinevetik, majd amikor ő maga is játssza a játékot, hirtelen a csoport, ahelyett, hogy befogadná, kicsúfolja a bugyuta játékért. A befejezéssel ez alkalommal adósak maradtak, de akárcsak a kisebbek, megtalálták azt az utat, amelyen érvényesen szólhatnak majd meg.

Nyeső Ildikó harmadik csoportjának, a legnagyobbaknak (Bártfa) az *Egy titokzatos éjszaka* című előadása minden hibát magába foglal, melyet önállóan dolgozni akaró, a tanár vezetési szándékát elutasító nagykaszkok elkövethetnek. A történet bugyuta, a vezetése kusza, nem jutunk sehonnan sehová. A leg-egyszerűbb horrortörténetek dramaturgiájára kívánnak építeni, de a játékokból igazában semmi nem kerekedik ki. Ez az előadás is jó példája annak, hogy a gyerekek önállóan a legritkább esetben tudnak olyan előadást létrehozni, ami a színpad törvényeinek megfelel (miközben a tevékenység maga önmegvalósítási vágyaikat kielégítheti).

Gál Éva Csajok csoportja már nevében tartalmazza a legfontosabb információt, amit a csoportról tudnunk kell. A csoport nagykaszkokból áll, csupa lány. A *Tükör* című előadásuk egy izgalmas játékötletre épül. A színpadot kettészeli középen egy választó vonal. A két térfélen két különböző típusúhoz tartozó lányok vannak. egyik oldalon egy olyan család, akik gyermeküket igen szigorúan fogják, vele szemben magas követelményeket támasztanak. A másik oldal ennek épp az ellenkezője, laza, nemtörődöm, felelőtlenül, káros szenvedélyekkel élnek. A tükör két oldalán végigkísérjük a két lány történetét, egymásra találását. A játék színpadi megfogalmazása érdekes, és jól működtethető. Szólnak arról, hogy mindenki vágyik egy kicsit más lenni, olyan lenni, amilyen nem lehet, mindenkiben motoszkál a megszokottól ellentétes élet kipróbálása, a szigorúan nevelt lány szeretne szabadon, bulizva élni, és viszont, a kívülről szabadnak tűnő vágyik néha a rendszerre, az odafigyelésre, számonkérésre. A gépezet jó, jól működik, a színpadi nyelv a gyerekek sajátja. A történet mégsem üt akkorát, mint amekkorát üthetne. Ennek talán az az oka, hogy nem hagytak elég időt számunkra a megértéshez. Fontos témához nyúltak jól, de benne hagytak jócskán, nem aknázták ki teljesen.

Vendégként volt jelen Pécsen a Rosszcsontok Drámakör, Kaposmérőről, *TV-sapiens – szürreális valóságshow* című előadásukkal, melyet Dénesné Szak Andrea rendezett. Egy szürreális, talán jövőbeli világba kalauzol az előadás eleje: tévéfejű gyermekek születnek egy „embergyárban”. A játék egy lazán szerkesztett életjátékká formálódik. Mondandójuk, mely ma is aktuális, a tévé hatása, a függőségig tévén fel-növekedés, a családi élet közös tévézéssé alakulása, amely tönkreteszi a kapcsolatokat, elidegenít, elbutít. Az általuk választott színpadi nyelv a túlzásokra építkezés, már-már karikatúrába hajló a megjelenítés. Játékuk mégsem átütő, még nem kiforrott, inkább színpadi kísérletnek tekinteném (abból pedig a sikeresek közé sorolnám). Néhol kissé összekapkodott, a felületet karcogató mondatok maradtak. Az előadás erénye még az élő zene használata, a tiszta ének is.

Összességében sokszínű nap volt, érdekes színpadi formákkal, bátor kezdeményezésekkel, ám kiforratlan előadásokkal. Remélem, a lendület nem fogy el, és akkor a munka hamarosan meghozza gyümölcsét.

Dolmány Mária

Beszámoló Baranya aranyáról...

Pécs, 2012. május 5.

Három évvel ezelőtt egyetlen csoporttal rendeztük meg a találkozót, idén már hat csoporttal, szép lassú, folyamatos fejlődés. Nehezen lehet bevonni az iskolákban dolgozó műhelyeket, egészen egyszerűen azt